

Lausunto Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueen talousarviosta vuodelle 2027/

Mänttä-Vilppula

Työllisyysalueen toiminnan keskeisenä tavoitteena on työpaikkojen ja työllisten määrän kasvattaminen sekä työllisyysasteen parantaminen. Vaikea työttömyystilanne vaikuttaa suoraan sekä kuntalaisten hyvinvointiin, että kuntien talouteen kasvavina työttömyyskustannuksina. Talouden mahdollinen myönteinen kehitys näkyy työllisyydessä viiveellä. Siksi nykyisessä tilanteessa tarvitaan aktiivista työtöteä ja käytettävissä olevien palvelujen tehokasta hyödyntämistä.

Työllisyysohjelman tavoitteiksi on asetettu:

1. työnvälityksen ja elinvoiman edistäminen
2. laadukas lähipalvelu
3. heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen.

Mänttä-Vilppulan kaupunki pitää tavoitteita hyvinä ja kannatettavina. Talousarviossa tavoitteiden rinnalle tarvitaan kuitenkin selkeät ja mitattavat vaikuttavuusmittarit, joiden avulla voidaan arvioida toiminnan tuloksia ja käytettyjen resurssien vaikuttavuutta.

Tällaisia mittareita voisivat olla esimerkiksi:

- kasvokkaisten asiakaskohtaamisten määrä ja osuus lakisääteisistä kontakteista
- työllistymiseen päätyneiden työttömyysjaksojen osuus
- yrityskäyntien määrä
- yritysten yhteydenottojen ja rekrytointitoimeksiantojen käsittelyaika sekä niiden tuloksellisuus
- koulutuksen aloittaneiden määrä
- työttömien terveystarkastuksiin ohjautuneiden määrä.

Mänttä-Vilppulan kaupunki pitää huolestuttavana, että työllisyysalueen menokehitys jatkaa kasvuaan vuonna 2027. Työllisyysalueelta edellytetään määrätietoisia toimia talouden tasapainottamiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi samalla tavoin kuin sopijakunnat ovat joutuneet tekemään omassa toiminnassaan.

Mänttä-Vilppulan osuus keskitettyjen palvelujen kustannuksista nousee vuoden 2025 544 704 eurosta vuoden 2027 646 867 euroon eli 18,76

prosenttia. Vuoden 2026 talousarvioon, 621 816 euroon, verrattuna kasvua on edelleen 4,03 prosenttia. Jatkuvasti nouseva kustannuskehitys on katkaistava.

Suurin keskitettyjen palvelujen kustannuserä muodostuu henkilöstökustannuksista. Niitä ovat kasvattaneet muun muassa palkkojen harmonisointi, tasopalkkajärjestelmään siirtyminen ja yleiskorotukset. Henkilöstö-resurssin tarvetta arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös siirtyminen toimistotyöajasta yleistyöaikaan. Muutos on lisännyt käytettävissä olevaa työaikaa työntekijää kohden vuositasolla yli kahdella viikolla työllisyysalueen tammikuun 2025 lähtötilanteeseen verrattuna.

Kasvaneet kustannukset ja käytettävissä olevan työajan lisääntyminen eivät ole heijastuneet vastaavana kasvuna asiakkaiden kasvokkaisissa kohtaamisissa. KEHA-keskuksen tammi-huhtikuun 2026 tilastojen mukaan Eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueella kasvokkain toteutettiin 30,6 prosenttia lakisääteisistä kontakteista, kun valtakunnallinen taso oli 42 prosenttia.

Mänttä-Vilppulan kaupunki edellyttää, että työllisyysalue ryhtyy toimenpiteisiin kasvokkaisen lähipalvelun nostamiseksi vähintään valtakunnalliselle tasolle. Henkilöstöresurssien tulee kohdistua ensisijaisesti asiakkaiden kohtaamiseen, työnvälitykseen ja palveluprosessien tehokkaaseen etenemiseen.

Mänttä-Vilppulan kaupunki kiittää työllisyysaluetta siitä, että kuntakohtaisen aiheuttamisperusteisten palvelujen kustannuksia ja sidontoja voidaan seurata ajantasaisesti Jämsän ylläpitämällä EKKU-alustalla. Tämä lisää toiminnan läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa kuntakohtaisen kustannusseurannan.

Mänttä-Vilppulan kaupunki arvioi työllisyyspalvelujen onnistumista kustannusten lisäksi niiden vaikuttavuuden perusteella. Palveluihin käytetty määräraha on perusteltu, kun sillä edistetään työllistymistä, työllistymiseen johtavaa koulutusta tai asiakkaan tilanteen ratkaisemista esimerkiksi kuntoutus- tai terveystyöpalvelujen avulla. Onnistunut palvelu on merkityksellinen asiakkaalle ja voi samalla vähentää kunnan työttömyysetuus-kustannuksia.

Kaupunki pitää tärkeänä, että eri palvelujen vaikuttavuudelle laaditaan selkeät mittarit ja asiakkaiden ohjaamista vaikuttaviksi todettuihin palveluihin tehostetaan. Mikäli palveluihin varatut määrärahat jäävät toistuvasti käyttämättä, niitä on arvioitava uudelleen. Kuntien niukat määrärahat eivät saa tarpeettomasti olla sidottuina palveluihin, joille ei ole käyttöä.

Vuodelle 2027 palveluihin on varattu 204 243 euroa. Määrärahaan sisältyvät työllisyysalueen hallinnoimat lakisääteiset palvelut, kuten maksulliset koulutukset, asiantuntija-arviot, palkkatuki, starttiraha, matka- ja yöpymiskustannusten korvaukset, harkinnanvaraiset kulukorvaukset sekä työolosuhteiden järjestelytuki. Lisäksi määrärahaan sisältyy 1.4.2027 kuntouttavan

työtoiminnan tilalle suunniteltu työllisyyspoliittinen tuki. Mänttä-Vilppulan laskennallinen osuus tuen VOS-rahoituksesta on 19 330 euroa.

Työllisyyspoliittinen tuki on tarkoitettu yhdistysten ja säätiöiden toteuttamaan matalan kynnyksen toimintaan heikossa työmarkkina-asemassa oleville henkilöille. Koska lainsäädäntö on vielä valmisteluvaiheessa ja tuen hakukriteerit määritellään myöhemmin työllisyysalueella, Mänttä-Vilppulan kaupunki pitää VOS-rahoitukseen perustuvaa varausta tässä vaiheessa perusteltuna lähtökohtana talousarvion laadinnalle. Olemme valmiita osallistumaan työskentelyyn hakukriteerien laatimiseksi, kun lakiesitys on hyväksytty.

Mänttä-Vilppulan kaupunki pitää työllisyysalueen tavoitteita oikeansuuntaisina, mutta korostaa, että vuonna 2027 toiminnan painopisteen tulee olla vaikuttavuudessa, asiakastyössä ja kustannusten hallinnassa.

Mänttä-Vilppulan kaupunki haluaa osaltaan edistää työllisyysalueen toiminnan kehittämistä siten, että käytettävissä olevilla resursseilla saavutetaan mahdollisimman suuri hyöty työnhakijoille, työnantajille ja sopijakunnille.